

גוט שבת GutSábész

18. évfolyam 39. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:22 • ד' סיון תשע"ו • 2016. 6. 10. • פרק ו' • Ünnepi gyertyagyújtás: 21:43

Mádi zsidó napok: sábesz miatt nyitva

Volna kedve július első héttvégén elszabadulni a nagyvárosból, hátrahagyni a hétköznapok monotoniját és elutazni egy varázslatosan szép vidékre? Európa legszebb barokk zsinagógája megnyitja kapuit, hogy mindenki, akit érdekel, betekintést nyerhessen Tokaj-Hegyalja zsidóságának életébe.

Ha szívesen kóstolná meg a magyar zsidó gasztronómia remekeit, kipróbálná milyen egy valódi sábeszi vacsora, modern klezmer zenét hallgatna vagy a hegyaljai csodarabbik nyomába eredne – akkor még jelentkezhet az első mádi nyitott sábeszre! Látogasson el július 1-3. között a Tokaj-Hegyalja ékkövének tartott Mádra, ahol eltölthet családjával egy csodálatos héttvégét: hórázhat, jógázhat, barheszt süthet, vagy egyszerűen csak elmerrülhet a táj szépségében.

A kicsiny faluban minden szinte karnyújtásnyira van, így egymástól sétatávra találhatók a rendezvény helyszínei is. A programhoz több helyi szállásadó is csatlakozott, így minden érdeklődőt el tudnak szállásolni. A héttvégét teljes mértékig családbarát módon szervezik meg, a gyerekek szórakoztatásáról az Alef Kids és a Mádi Ifjúsági Klub gondoskodik, míg a vendégereg ellátásáért az Óbudai zsinagóga és Mád legjobb szakácsnői felelnek. Hiszen ilyen egyetértésben éltek valamikor zsidók és nem zsidók Mádon.

A háromnapos rendezvényen megnézhet egy monodramát, meghallgathat két koncertet, válogathat tíz különböző előadásból, részt vehet egy közösségi akcióban, és természetesen

csatlakozhat az egyedülállóan szép zsinagógában szervezett imákhoz.

A héttvége során megnézheti Mád állandó kiállításait is. A Mádi rabbiházban mindent megtudhat arról, merre is járhatott a mádi zsidó, az Aszúházban és a Tokaji Borbarátnők kiállítóteremben a régió borászatával ismerkedhet vagy bejárhatja a Rákóczi Aspremont kastélyt.

Nem telhet el héttvége a Tokaj-Hegyalja régióban borkostolás nélkül. Szerencsére nekünk se kell erről lemondani, hiszen hosszú kihagyás után újra készül tokaji kóser bor. A héttvégén érdemes lesz kihasználni a jó időt is és sétát tenni például a szőlődűlőn. A táj természeti szépségei garantáltan magukkal ragadnak mindenkit.

Részletes program: www.csodarabbikutja.hu

További információ és jelentkezés: csodarabbikutja@zsido.com

Rabbiszoba Mádon

Sportágválasztón a Bét Menachem

Az iskola minden tanulója lelkesen és aktívan vett részt idén is a Nagy Sportágválasztón. Mindenki kedve szerint kipróbálhatta a közel 100 féle sportágból a neki szimpatikusait. Többek között sielték, lovagoltak, teniszestek, falat másztak, vívtak, motoroztak a gyerekek. Mindenki remekül érezte magát.

Adomány gombnyomása

Szeretne adakozni, de nincs ideje elmenni a Keren Or Központba? Nem szeretne postára járni, vagy utalással bíbelődni? A fizetes.zsido.com oldalon néhány kattintással támogathatja az EMIH bármelyik, Ön által preferált programját. Sőt, ezen az oldalon befizethet programjainkra is, vagy előfizethet a megújult *Egység* magazinra.

Támogassa Óbuda megújulását

Egy téglajegy megvásárlásával Ön is hozzájárulhat Budapest legrégebbi, ma működő zsidó imaházának megújulásához. Az Óbudai Zsinagógát 10, 20, 50 és 100 ezer forintos címletben kibocsátott jeggyel támogathatja.

Jegyvásárlás és információ az Óbudai Zsinagógában (1036, Lajos utca 163.), info@obudaizsinagoga.hu

Hetiszakas

A törzsfőnökök szerepe

Szakaszunk – *Bámidbár* (4Mózes 1:1–4:20.) – nyitja meg Mózes negyedik könyvét. Ismételt népszámlálás után – melynek eredménye csodálatos módon egyezik az előzővel, amelyet egy évvel azelőtt ejtettek meg – Mózes zászlóal-

jakba szervezi a népet. Négy zászlóalj, mindegyikben 3-3 törzs jön létre, s készek a nagy útra, hogy elfoglalják az Ígéret Földjét. A szakaszban található még a leviták munkarendje a Szentély-szolgálatban és a törzsfőnökök szerepe.

Zsidó híradó

Izraeli részvétellel zajlott az online gyűlöletbeszéd elleni konferencia

Az interneten terjedő gyűlöletcselekmények és a terrorizmus elleni fellépésről és a migránsválságról is egyeztetett egymással *Trócsányi László* igazságügyi miniszter izraeli kollégájával, *Ájelet Sakeddel* Budapesten.

A Parlamentben tartott sajtótájékoztatón *Trócsányi* elmondta: a két minisztérium között szoros együttműködés alakult ki, hogy megismerjék egymás tapasztalatait és jogi megoldásait. Az izraeli politikus megköszönte azt a „bátor és erős hozzáállást”, amivel Magyarország a két ország közötti jó kapcsolatot ápolja.

Saked felhívta rá a figyelmet, hogy az internetes gyűlöletbeszéd az első lépés a terrorizmus felé, ezért nagy hangsúlyt fektetnek az interneten burjánzó uszítás visszaszorítására, ami a terrorizmus csökkenését is magával hozza. Mint elmondta, ehhez elengedhetetlen az online szolgáltatókkal való együttműködés,

akik nagyrészt támogató partnernek bizonyulnak.

Trócsányi újságírói kérdésre elmondta: a kuruc.infohoz hasonló portáloknak nincs helye a közéletben, ezért mindent megtesznek ennek a régi problémának a megoldása érdekében, hozzátéve, hogy a szerver Amerikában található.

A *zsido.com* arról kérdezte Sakedet, elképzelhetőnek tartja-e, hogy a vallásos és a szekuláris izraeli népeiséget egy platformra lehet hozni. „Én saját magam lehetek erre a legjobb válasz” – mondta a politikus, akit nem vallásosként választottak listavezetővé egy vallásos pártban. Mint mondta, saját szerepét egy hídként látja, aki pozícióján és személyiségén keresztül is összekapcsolhatja és közelebb hozhatja a szekulárisakat, vallásosokat, hárdíkieket és az izraeli arabokat, akikkel szintén kapcsolatban áll. Mindez fontos azért, hogy ne szétszakadva, hanem egy társadalomként működjön Izrael.

A szeretet, mint törvény – a törvény, mint szeretet

Első ránézésre nem tűnik szorosnak a kapcsolat a *Bámidbár* hetiszakas és haftarája közt. Míg a hetiszakas a népszámlálással kezdődik, addig haftarája *Hóseás* látomásával. A hetiszakas – akárcsak Mózes 4. könyve – a *Bámidbár*, azaz a Pusztaságban nevet viseli. A pusztaságban eltöltött évekre utal mind fizikai, mind spirituális értelemben, a vándorlás idejére és a belső konfliktusokra, míg *Hóseás* azt az időt jövendölte meg, mikor az emberek visszatérnek a sivatagba második „nászútjukra”.

Hóseás története a házasság története. A próféta egy *Gomer* nevű nőt vett feleségül, akibe mélyen beleszeretett. Azonban *Gomer* hűtlennek bizonyult. Rendre elment otthonról, szeretői voltak, hűtlenséget követett el, s végül rabszolgasorba kényszerült. *Hóseás* mindig a düh és a vágy között őrlődött, s rájött, nem tudja kioltani *Gomer* iránti érzéseit.

Egy próféta látomása során Isten vezette rá arra, hogy az ő személyes élménye *Gomerrel* nem más, mint a tükre Isten és a zsidók kapcsolatának. Kimentette őket a rabszolgaságból, át-

vezette őket a sivatagon egészen új otthonukig, Izraelig. De az emberek hűtlennek bizonyultak, más istenségeket kezdtek imádni.

De Isten szeretete is kiolthatatlan. Ő sem tudja csak úgy engedni népét. Bármilyen is az emberek vétke, vissza fogja őket vinni a pusztaságba, „szerelmük” helyszínére, ahol majd megújítják kapcsolatukat.

A próféta irodalomban Isten művészként, teremtőként, királyként, mesterként, harcosként, pásztorként, megváltóként és apaként is szerepel. Az összes metafora közül azonban a legszeretetteljesebb az, mikor úgy írjuk le Isten és a zsidó nép kapcsolatát, mint a vőlegényét és menyasszonyát.

Eszerint a Tóra több mint alkotmány, vagy törvények sora. Házassági szerződés, a szeretet kifejezése és jele. Isten azzal, hogy a Tórát adta a zsidó népnek, nem a hatalmát, vagy az uralmát akarta kifejezni, hanem a szeretetét.

Kovács Kristóf rabbi növendék
cikke *Jonathan Sacks* rabbi
írása nyomán.

Imaidők a következő hétre

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 20:30: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 18:30: **Mire jó egy csodarabbi áldása?**

(*Oberlander Bárcs* rabbi előadása)

19:30 Délutáni ima, *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakas-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

20:15: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok:

10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 19:00: Tanulás, 19:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakas a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt A Rebbe „börtönlázadása”

A férjem, ha New Yorkba utazott, mindig úgy intézte, hogy a Rebbéhez is eljusson személyes meghallgatásra. 1978-ban pár nappal Hanuka előtt érkezett oda, ekkoriban káplánként dolgozott a pretoriai központi börtönben. Ez Dél-Afrika legnagyobb börtöne, ahol sok zsidó volt bebörtönözve, legtöbbször apartheid ellenes nézeteik miatt. Mint később mesélte, a Rebbe első kérdése a következő volt: „Hogyan segítesz a Dél-Afriakai börtön zsidó fogvatartottjain?”

Elmondta, hogy megtesz mindent, ami tőle telik, habár ez nem sok. A foglyokat rendszeresen látogatta, ételcsomagokat vitt nekik Peszachkor és Ros Hasanakor, valamint imakönyvet osztogatott köztük. A Biblia volt az egyetlen könyv, amit maguknál tarthattak, így a börtön gondnoknak többször is hangsúlyozta, hogy az imakönyv a „mi Bibliánk”. „És mi a helyzet a Hanuka gyertyákkal?” kérdezte a Rebbe. „Azt biztos nem engednék”, felelte a férjem. De a Rebbe nem fogadta el ezt a választ. „Tudod te, milyen sokat jelenthet csak egy picike fény is annak, akinek rács mögött kell élnie egy sötét cellában? Tudod, mennyit jelentene nekik meggyújtani a Hanuka gyertyákat? El tudnád ezt intézni?” A férjem mondta, hogy megtesz minden tőle telhetőt, hogy elérjen valamit a következő évi Hanukával kapcsolatban. De a Rebbe megint nem elégedett meg ennyivel. „Miért nem már ebben az évben?” – kérdezte. Erre azt felelte, hogy ő jelenleg New Yorkban van, s ezt amúgy is több ideig tart elintézni Pretoriában.

A Rebbe ajánlotta, hogy telefonáljon, és meglátják, mire jut. A férjem megígérte, hogy másnap elintézi a hívást. A Rebbe erre azt kérdezte: „miért nem most rögtön?” Ő elkezdte magyarázni akkor ott az éjszaka közepe volt.

„Kit hívnál fel ezzel kapcsolatban?” kérdezte a Rebbe. A férjem azt mondta, hogy Shepton tábornokot, az egyik minisztert, aki a börtön vallási igazgatója volt. „Fel tudnád akkor hívni?” „Igen, reggel felhívom.” „De, ha most hívnád fel, talán megértené, hogy mennyire fon-

Jill Katz rebbecen, és férje Sidney (Shabsi) Katz rabbi, a dél-afrikai Pretoria zsidó közösséget szolgálták 1954 és 1991 között. Katz rebbecen New Yorkban adta az interjút 2010 decemberében.

tos is ez... Hogy a tengerentúlról hívod az éjszaka közepén.” Így férjem először felhívta a tábornok titkárát. Mikor végül sikerült elérnie a minisztert, az le volt nyűgözve, hogy milyen fontos ügyben keresik, éppen úgy, ahogy azt a Rebbe előre megjósolta. Természetesen tudni szeretne volna a részleteket, s a férjem mondta, hogy egy kollégája, Yirmiyahu Alloy rabbi majd felvilágosítást ad mindenről. A társalgás végén a börtönigazgató szavát adta, hogy a Hanukai gyertyagyújtás többé nem okoz gondot a börtönökben.

„Mindent elrendeztem”, mondta a férjem a Rebbének. „A foglyok gyűjthetnek gyertyát Hanuka ünnepén.” A Rebbe erre csak annyit mondott, hogy szeretné még később látni. Nem sokkal később meghívást kapott a Rebbéhez, aki azt mondta neki: „Most hogy elintézted Preto-

riában, szeretném, ha elintéznéd New Yorkban is. Mint bizonyára tudod, Amerikában ez az egyetlen állam ahol ez nem engedélyezett. Az összes többi államban a foglyok gyűjthetnek Hanukakor gyertyát. Szeretnélek megkérni, hogy próbálj ezzel kezdeni valamit.” A férjem sza-

ta sikerének hírére a Rebbének, ő meg akarta ajándékozni. Bár a férjem kezdetben tiltakozott, de a Rebbe azt mondta: „Senkinek sem akarok az adósa lenni, egy könyvet szeretnék neked ajándékozni.” Így egy Tanyát kért a fiunk számára. A Rebbe megígérte, hogy később az irodájában fogja várni a könyv. Mikor érte ment, a Tanya mellett két másik könyvet is talált, a dél-afrikai miniszternek és feleségének címezve.

Hazatérve, felhívta őket, mondván, hogy van számukra a Rebbétől egy ajándéka. „Már megyek is, hogy felvegyem”, felelte a miniszter, és húsz percen belül ott volt a házuknál, és azt mondta: „Ha a Rebbéd Brooklynból is gondol rám, és ajándékot küld nekem Pretoriába, akkor azt átveszem, amilyen gyorsan csak lehet.” Hihetetlen volt számára, hogy a Rebbe ilyen figyelmes lehet egy idegennel szemben, aki a világ másik felén lakik. Az eset egész Dél-Afrikában felfordulást keltett. A Rebbe még tartott később egy beszédet arról, hogy a zsidók Pretoriában gyertyát gyűjthetnek a börtönökben. És nem csak Pretoriában, de egész Dél-Afrikában.

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség Lesznek csodák

Élj természetfölötti életet és a Teremtő létrehozza majd a csodákat.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Mikor a férjem továbbítot-

Kóser konyha Sávuoti édesség: palacsintatorta

Sávuot a tejes finomságok ideje – egy finom palacsintatortának senki nem tud ellenállni.

A palacsintákhoz:

20 ek. liszt

4 tojás

6 dl tej

3 dl szóda víz

csipetnyi só

1 ek olaj

olaj a sütéshez

Különböző töltelékek ízlés szerint: lekvár, datolyakrém, túró, dió, csokoládé, kakaó
A tetejére: 3 dl tejföl 2 tojással elkeverve

A habhoz: 5 tojásfehérje, 5 ek. cukor

A palacsintákat a hagyományos módon megsütjük. Tűzálló tálat olajjal kikenünk, porcukorral megszórjuk. A tálba rétegezzük a palacsintát a töltelékekkel. A legfelső réteg palacsinta legyen. Erre kenjük a tojásos tejfölt, majd 180 fokra előmelegített sütőben 20 percig sütjük. A habhoz a tojásfehérjét a cukorral felferjük, a torta tetejére simítjuk, és 100 fokon további negyed órán át sütjük a süteményt.

Figyeljünk a kóserságra!

A tojásokat egyenként pohárba ütve, alaposan meg kell vizsgálni. Ha a sárgájában piros foltot találunk, a tojást ki kell dobni, a poharat pedig alaposan el kell mosni, mielőtt a következő tojást beleütnénk.

Megjelent a Tett és Védelem Alapítvány 2015-ös jelentése

A Tett és Védelem Alapítvány (TEV) megjelentette 2015. évi jelentését. Az alapítvány immár harmadszor ad ki éves jelentést, ám a 2015-ös sajnos kevés pozitívummal szolgál.

A TEV minden évben kiad egy átfogó összegzést a megelőző naptári évről. A jelentés tartalmazza az antiszemita gyűlöletcselekmények összesített statisztikai adatait, az incidenstípusok ismertetését, esettanulmányokat, az adott évben történt jogi ügyek bemutatását, valamint a Medián Közvélemény és Piackutató Intézettel közösen végzett antiszemitizmus-kutatás eredményeit.

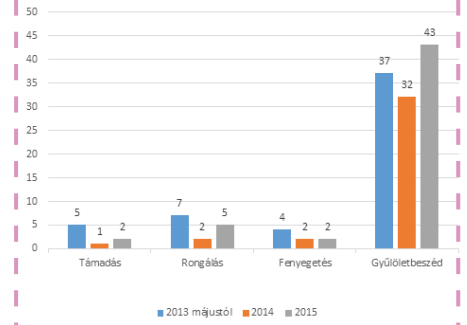
Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. „A havi jelentések adatait összegezve éves jelentésünkben az ese-

teket incidenstípusok szerint mutatjuk be, valamint a jogi ügyeket ismertetjük.” – tájékoztatta lapunkat a TEV. „A havi és éves jelentéseinkben is bemutatott – nemzetközi standardokon nyugvó – módszertanunk alapján olyan eseményeket, megnyilvánulásokat kategorizálunk gyűlöletcselekményként, amelyek zsidók ellen irányulnak, és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom. Ennek hét fajtája az emberölés, a súlyos fizikai erőszak, a támadás, a rongálás, a fenyegetés, a gyűlöletbeszéd és a diszkrimináció.”

2014-hez képest az antiszemita gyűlöletcselekmények száma radikálisan megnőtt. „Tavaly

37 eset történt, idén 52, ugyanakkor nagyon fontos kiemelni, hogy 2013 májusa és decembere között az esetszám 53 volt.” Mindhárom esztendőben a gyűlöletbeszéd tí-

Gyűlöletcselekmények kategóriák szerinti besorolás (esetszám)

pusú megnyilvánulások száma volt kiugróan a legmagasabb.

A jelentés beszámol emellett arról is, hogy komoly eredményeket értek el a holokauszttagadás elleni eljárások terén.

A rabbi válaszol

A Judafest margójára: Ki építhet sábeszkor?

A Vasvári Pál utcai zsinagógából szombat kora délután hazafelé tartva láttam, hogy a Kazinczy utcában zajlottak a Judafest előkészületei, állványokat építettek stb. Másokban is felmerülhetett a kérdés, hogy szabad-e ezt szombaton csinálni, vagy sem.

A szombati pihenés előírása a Tízparancsolatban szerepel: „a hetedik nap szombatja az Örökkévalónak, a te Istenednek; ne végezz semmi munkát se te, se fiad, se leányod, se szolgálód, se barmod, se ideged, ki kapuidban van” (2Mózes 20:10.). A Talmud (Sábát 150a.) hozzáteszi, hogy nem is szabad megkérni egy nem zsidót, hogy végezzen el helyette egy számára tiltott munkát.

Mindenki ismeri a sábesz goj kifejezést, ami egy létező háláchikus fogalom. A sábesz gojokat azonban nem lehet bármilyen munkára fel-

kérni, elég szűk területen szabad igénybe venni a segítségüket. Ennek egyik oka az, hogy ha valakit megkérek, hogy végezzen el egy számomra tiltott munkát sábeszkor, az kicsit olyan, mintha én magam végeztem volna azt el (Sulchán áruch Háráv 243:1.). A másik ok, hogy a Bölcsek szerint megszűnik a szombati pihenés, ha az ember körül mindenféle munkát végeznek (Maimonidész, A szombat szabályai 6:1.).

Kivételes esetben, például egy nem életveszélyes betegség esetén, meg lehet arra kérni a nem zsidót, hogy pl. melegítsen vizet, stb. (Sulchán áruch, Orách chájim 328:17.). Azonban egyértelműen nem megengedett (SÁ uo. 307:5.), hogy zsidó szervezetek szombaton építtessék fel egy vasárnapi rendezvény helyszínét. Kicsit ironikus is, hogy szombatszeggéssel próbálunk zsidóságot teremteni.

Biztos vagyok benne, hogy a Judafest szervezői jóhiszeműen jártak el. Úgy gondolom, hogy eddig senki nem hívta fel a figyelmüket arra, hogy ezt a szombati építkezést a háláchá nem engedi meg, és ezért levélben fordultam a fesztivál szervezőihez és kértem őket, hogy máskor próbálják úgy szervezni, hogy vagy péntek nappal, a szombat bejövetele előtt, vagy szombat este, a sábesz kimenetele után építsék fel a helyszínt.

A Judafest a reneszánszát élő magyar zsidóság egyik legszínesebb rendezvénye, amivel nagyban hozzájárulnak a zsidó kultúra és vallás megismertetéséhez. Bizom benne, hogy a sábesz hagyományának megőrzése áldást fog hozni a Judafestre, és ezáltal még sikeresebbé fog válni ez a nagyszerű program.

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

